

Якими можуть бути бібліотеки майбутнього

Мені доводилось, доводиться і ще, підозрюю, доведеться працювати з майбутніми поетами, художниками, режисерами... Справа тут не в інфантильних фантазіях, чи даремних ілюзіях – колеги просто часто соромляться своєї професії. Але як так сталося, що одна з найблагородніших професій почала викликати сором?

Девід Д'Алессандро якийсь писав: «Для того, щоб побудувати хороший бренд може знадобитися 100 років, а зруйнувати його можна лише за якихось 30 днів». Бібліотекам, як нікому, пощастило з «дармовою розкруткою» свого бренду – мислителі, митці, політики... хто тільки протягом багатьох століть не говорив теплих слів на нашу адресу. Що ж могло трапитись за 30 днів, щоб усе так різко зіпсувалось?

Нещодавно Борис Акунін назвав Радянський Союз «імперією нестерпної нудьги». Гадаєте радянські бібліотеки були винятком? Фонд був не лише ідеологічно правильним, бібліотекарі ще й примудрялись приховувати літературу від читачів – притримували «для своїх», у славних традиціях епохи розвинутого соціалізму.

Сценка з життя радянського магазину епохи розвинутого соціалізму.

З падінням завіси ми дізналися, що справи «капіталістичних» бібліотек не набагато кращі. Видавництва узріли в своїх продуктах відмінний товар для наживи і, десь починаючи з 70-х років минулого століття, закупівельна спроможність бібліотек тільки знижувалась, ціни на видання постійно росли, а прибутки великих видавців стали просто таки непристойними.

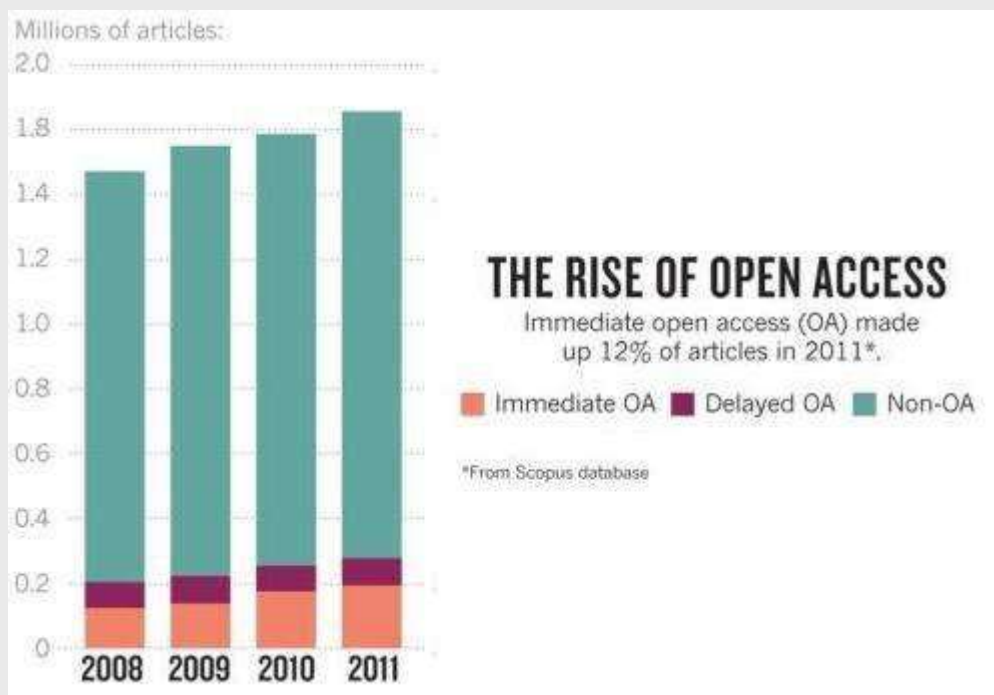
<i>operating profit</i>	<i>company</i>	<i>industry</i>
12%	BMW 	automobiles
35%	Apple 	premium computing
34%	Springer 	scholarly publishing
36%	Elsevier 	scholarly publishing
40%	Wiley 	scholarly publishing

«Непристойні» прибутки комерційних видавництв. [Джерело.](#)

По обидва боки Атлантики бібліотеки лише корчили з себе «монополістів від інформації». Насправді ж, були це радше морозилки «дозволеної» інформації з доволі складним у використанні пошуковим апаратом, на який лише були спроможні технології минулого століття. Чарівний гребінець бібліотек вже давно не діяв, а прихід на інформаційний ринок таких титанів, як Google, Amazon, Barnes & Noble лише вирвав чарівні волосинки з голови Циннобера.

Однак, наша потвора вперто не хоче тонути у срібному горщику. Вона продовжує жити так, ніби нічого не трапилось, намагаючись сховатись від реготу громадськості у затишному держбюджетному Королівстві, де усіх незгодних з еталоном краси проганяють, хоча калібани не проти би були відразу спалювати їх на вогнищі.

Що ми можемо протиставити?! Зверніть увагу на успіхи активістів руху Відкритого доступу. За десяток років порівняно невеликій групі ентузіастів вдалось серйозно наступити на хвіст комерційним видавцям (суперник, погодьтеся, значно серйозніший, ніж жменька декадентів зі зв'язками).

Ріст Відкритого доступу. [Джерело.](#)

Як їм це вдалось? Переконаність у власній правоті, непродажність, відкритість до співпраці, невпинне вивчення і використання нових технологій – ось фактори, що принесли успіх активістам ВД, і які мають взяти на озброєння сучасні бібліотекарі.

Сьогодні ми володіємо інструментами для збору, зберігання і поширення знань, якими досі ще не володіло людство. Як ми скористаємось подарованим нам шансом? Увійдемо в історію пережитками минулої епохи, чи наївними піонерами початку нової?

Можливо, все залежить не тільки від нас, але як написав Рендольф Нессе: «Ті, хто час від часу піддається емоціям, досягають у житті більшого, ніж ті, хто вимагає неспростовних доказів, перш ніж повірити і розпочати діяти».